

Koersdocument SBO Jan Nieuwenhuizen & SBO De Vijfkamp

Inleiding

Dit document is bedoeld als een toevoeging op de huidige visiedocumenten van De Vijfkamp en de Jan Nieuwenhuizenschool. Het wil voor het team, voor intern gebruik, een helder beeld schetsen van onze koers en uitgangspunten voor de komende ontwikkelperiode. Naast dit document blijven natuurlijk schoolplan, de schoolgids en het ondersteuningsprofiel relevant.

Missie, visie en kernwaarden

Elke organisatie heeft een visie, missie en kernwaarden geformuleerd. In de missie staat beschreven wat deze organisatie als haar belangrijkste opdracht ziet, in de visie is uitgewerkt hoe dat vorm krijgt in de praktijk. De kernwaarden zijn belangrijke uitgangspunten die gelden bij het vormgeven van het onderwijs.

Ook schoolbestuur Salto en onze scholen hebben een missie, een visie en kernwaarden. De missie van Salto luidt: De basis om te leren voor het leven! De visie luidt: **SALTO** : Samen Actief Leren Talenten Ontwikkelen. De missie en visie van de Jan Nieuwenhuizenschool en de Vijfkamp zijn te vinden in het schoolplan en op de websites van de scholen.

Omdat we het belangrijk vinden om zo concreet mogelijk aan te geven wat deze missie en visie precies betekenen, hebben we deze (en onze koers voor ontwikkeling in de toekomst) verder met het team uitgewerkt. Deze uitwerking leest u hier onder.

Wat wij zien als onze opdracht...

Onze school heeft als opdracht om de leerlingen door middel van kennis, vaardigheden en zelfvertrouwen optimaal voor te bereiden voor een succesvolle uitstroom naar een vorm van voortgezet onderwijs die bij hen past. In de meeste gevallen is dat VMBO BB/KB of Praktijkonderwijs, bij uitzondering ook naar bijvoorbeeld VMBO TL of GL. Een groot gedeelte van onze leerlingen maakt bij uitstroom naar het VMBO gebruik van de mogelijkheid tot extra ondersteuning (vroeger heette dit LWOO, Leerwegondersteuning). We ondersteunen de leerlingen bij het ontdekken van hun mogelijkheden en ondersteunen hen in het vinden van oplossingen voor de belemmeringen die zij ervaren in leren en in participeren in de maatschappij.

We willen hen (weer) laten zien dat leren leuk kan zijn.

De pedagogisch / didactische context die wij leerlingen bieden is specialistischer dan die in het regulier primair onderwijs. Onze leerkrachten en onderwijsondersteuners zijn meer gespecialiseerd en hebben kennis van specifieke leerlijnen, voorkomende leerproblemen, voorkomen van en omgaan met moeilijk (verstaanbaar) gedrag. Daarnaast zijn de klassen kleiner en bieden wij leerlingen duidelijke structuren in de indeling van ruimte, tijd en activiteit. Een intern begeleider en orthopedagoog zijn binnen de school aanwezig om de leerkracht te adviseren. We zijn een school en bieden daarom school-gerelateerde handelingsgerichte (proces) diagnostiek. Voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, streven we ernaar dat deze ondersteuning in de klas plaats vindt. We hebben een goed netwerk van hulpverlenende en behandelende organisaties met wie we intensief samenwerken. Dit netwerk zetten we onder andere in bij knelpunten die onze leerlingen buiten school tegen kunnen komen.

Onze leerlingen

Elk kind ontwikkelt zich op een specifieke en unieke manier van baby naar puber en later jongvolwassene. Deze ontwikkeling van de fysieke (o.a. sensomotorisch), cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden is een dynamisch integratieproces binnen een complexe sociale omgeving. Elk kind wordt gevolgd in zijn ontwikkeling door professionals. Dat begint al vroeg door contact met het consultatiebureau, bezoek aan kinderopvang en peuterspeelzaal. Daarna bereidt de basisschool (groep 1 tot en met 8) het kind voor op het vervolgonderwijs. Bij het overgrote deel van de kinderen vindt deze ontwikkeling, af en toe met enige aanpassingen, succesvol plaats.

Wanneer deze basis- en randvoorwaarden om tot leren te komen zich onvoldoende ontwikkelen, kunnen leerlingen barrières in hun leren en in de participatie in de klas, de wijk of op de school gaan ervaren. Soms resulteert dit in gedrag dat moeilijk te begrijpen is. Bij onze leerlingen zijn hun basisleervaardigheden vaak beperkt of matig ontwikkeld en dit maakt hen op een andere manier uniek en bijzonder. Er dreigt dan een negatieve spiraal van frustratie, falen en mislukken te ontstaan. Dan moet het uitgangspunt "Gewoon waar het kan" gevolgd worden door "Speciaal waar noodzakelijk". Het kan dan nodig zijn dat het kind naar het Speciaal Basis Onderwijs (SBO) doorverwezen wordt. Als deze kinderen bij ons op school komen zien we hen, in de praktijk en in hun dossier, soms niet meteen zoals zij zijn. Vaak is voor hen het onderkennen en accepteren van hun eigen mogelijkheden en beperkingen lastig. Door de spanning tussen wat ze willen (bijvoorbeeld samenspelen) en wat ze kunnen (beperkte ontwikkeling van sociaal emotionele vaardigheden) ontstaat makkelijk negatief- of overleefgedrag. Hun geloof in zichzelf en hun ontwikkelmogelijkheden is aangetast. Door het bieden van een orthodidactisch en orthopedagogisch veilige en rijke leeromgeving wordt de bestaande negatieve spiraal doorbroken en omgezet in een positieve ontwikkeling. Als hun ondersteuningsbehoefte wordt vervuld, waardoor zij minder barrières in hun leren en participatie ervaren, kenmerken onze leerlingen zich over het algemeen door hun enthousiasme, hun originaliteit en hulpvaardigheid. Veel van hen zijn gericht op de ander, houden van gezelligheid en sfeer en willen, hoewel dat soms best lastig voor hen is, graag samenwerken, helpen en samenspelen. Dan zijn ze vaak leergierig en kunnen intens genieten van buitenspelen, stoeien, televisie kijken, fantasiespel, sport, bouwen, computeren, e.d.

Wij leiden onze leerlingen op naar:

- Het ontwikkelen van een zo realistisch mogelijk zelfbeeld. Dit wil zeggen dat ze kennis hebben van de eigen mogelijkheden en beperkingen, zodat ze adequaat om kunnen gaan met de barrières in leren en participeren die zij ervaren;
- Reken- en taalvaardigheid richting referentie niveau 1F met Passende Perspectieven, wat overeenkomt met het niveau van ongeveer eind groep 6, tenzij blijkt dat dit voor leerlingen niet haalbaar is of dat zij juist meer aankunnen;
- Een werkhouding, aanpakgedrag en sociale vaardigheden die hen helpen om succesvol uit te stromen naar een passende vervoloplek.

We bereiken dat voor leerlingen haalbare doelen te stellen en hen uit te dagen, waardoor zij een realistisch zelfbeeld ontwikkelen. Dit doen we door:

- Het structureel bieden van een uitdagende leeromgeving waarin ze succeservaringen leren opdoen, en hen ondersteunen om die na te streven. Zo leren zij leren weer als zinvol te ervaren en hun doelen te bereiken!
- Het bieden van een pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich veilig voelen.
- Leerlingen hun mogelijkheden te laten ontdekken door hen in de praktijk te laten ervaren wat ze al kunnen, wat ze nog willen leren en welke ondersteuning ze daarbij nog nodig hebben (fouten maken hoort bij leren, bieden van ondersteuning bij het nemen van hindernissen);
- Systematisch met leerlingen te spreken over hun mogelijkheden, hun wensen en hun ondersteuningsbehoeften;
- Leerlingen vaardigheden aan te leren op het gebied van sociaal gedrag en weerbaarheid en deze vaardigheden door middel van oefening in te slijpen.

Onze onderwijsomgeving sluit aan bij de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen.

Onze scholen zijn zo georganiseerd dat we aan onze leerlingen een veilige, rijke en uitdagende leeromgeving bieden gebaseerd op activerende directe instructie (ADI). Binnen dit ADI-model wordt tijdens de basisinstructie aandacht besteed aan voorkennis activerende basisvaardigheden. Door het hardop denken te activeren en voor te doen wordt het bedenken van eigen voorbeelden gestimuleerd. Waar nodig wordt de basisinstructie herhaald en of verlengd. Via begeleide inoefening (op basis van voordoen- samendoen- zelf doen) wordt het ontdekkend leren en toepassen van oplossings- en leerstrategieën eigengemaakt. In de hierop volgende evaluatie wordt gecheckt of de lesdoelen bereikt zijn en wordt de les in een bredere context geplaatst.

Om de barrières in leren en participeren voor onze leerlingen te slechten, is kennis van de specifieke ondersteuningsbehoeften van onze leerlingenpopulatie vereist. Door onze zowel (ortho-) pedagogische en (ortho-) didactische benadering sluiten we op school-, groeps- en individueel niveau op onze leerlingen aan. Een uitgebreide uitwerking van de ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen en de manier waarop wij daaraan tegemoet komen, is te vinden in het document "Ondersteuningsbehoeften van leerling op het SBO"[1]. We maken deze algemene richtlijnen waar nodig specifiek voor een bepaalde groep (bijvoorbeeld kleuters) of voor de individuele leerling.

¹ Dit document zal in de komende beleidsperiode verder ontwikkeld en aangevuld worden.